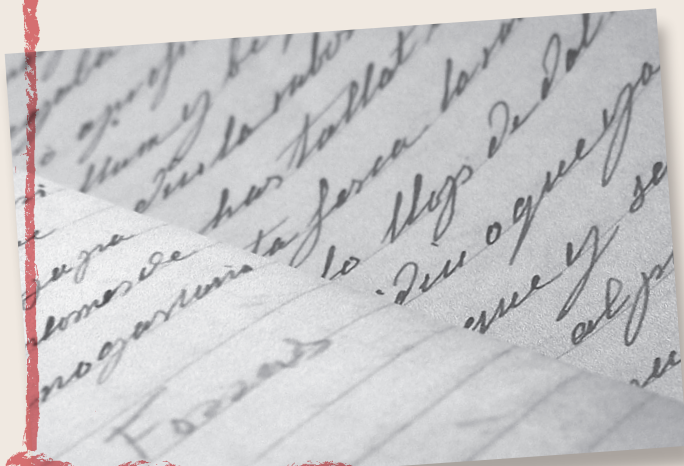

Quin llamp de rondalles!

Edició, catalogació i estudi
del corpus rondallístic de Seròs

RUT NOLLA BERTRAN

Biblioteca
de cultura
popular
Valeri Serra i Boldú, 32

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Rut Nolla Bertran

QUIN LLAMP DE RONDALLES!

Edició, catalogació i estudi del corpus
rondallístic de Seròs

Ajuntament de Bellpuig
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
2022

Aquesta obra fou guardonada amb el XXXII Premi de Cultura Popular Valeri Serra i Boldú, atorgat el 2021 per l'Ajuntament de Bellpuig, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Per a aquesta convocatòria, formaven part del jurat Josep Massot i Muntaner, Margarida Bassols, Lluís Calvo, Arnau Cònsul, Rosa Canela Balsebre i Ramon Miró.

Primera edició, març de 2022

© Rut Nolla Bertran, 2022

La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Ausiàs Marc, 92-98 – 08013 Barcelona

ISBN: 978-84-9191-222-4

Dipòsit legal: B. 3506-2022

Imprès a Gráficas Rey

Disseny de la coberta: Jordi Avià

Imatge de la coberta: Nom de Josep Fossas,
escrit al final del corpus rondallístic de Seròs.
Fotografia: Rut Nolla Bertran.

Índex

Pròleg, per Carme Oriol	7
1. INTRODUCCIÓ: llevem àncores	11
PRIMERA PART. Esbós biogràfic de Josep Fossas	
i Xuclà	19
2. Amarats de folklore	23
2.1. El folklore acadèmic del primer terç del segle xx	23
2.2. Rossend Serra i Pagès, folklorista i mestre cabdal	24
2.3. Tomàs Raguer i Fossas: el folklore, la millor medicina	27
3. Esbós biogràfic de Josep Fossas i Xuclà	29
3.1. Dolors Xuclà i Alsina, més que una mare de família .	36
3.2. La relació amb Tomàs Raguer i Fossas	38
3.3. La relació amb Rossend Serra i Pagès	39
3.4. La relació amb altres folkloristes rellevants	42
3.5. L'emigració i l'exili a la família: viatge sense retorn ..	43
3.6. Tasca duta a terme per Josep Fossas i Xuclà: l'estela de vida del folklorista	44
SEGONA PART. Edició, catalogació i estudi del	
corpus rondallístic de Seròs	47
4. El corpus rondallístic de Seròs	51
5. Criteris de transcripció i d'edició	57

5.1. Principis essencials de la transcripció i de l'edició	58
5.1.1. Ortografia	58
5.1.2. Idiolecte	59
5.1.3. Oralitat	59
5.1.4. Varietat dialectal	60
5.2. Aspectes mantinguts	60
5.2.1. Fonètica	60
5.2.2. Morfologia	61
5.2.3. Sintaxi	63
5.2.4. Lèxic	64
5.3. Aspectes modificats	65
5.3.1. Fonètica	65
5.3.2. Morfosintaxi	65
5.3.3. Lèxic	66
5.3.4. Estilística	67
6. Catalogació i ordenació del corpus de Seròs	71
6.1. Criteris de catalogació i ordenació	71
6.2. Catalogació del corpus rondallístic	72
6.3. Ordenació del corpus rondallístic	74
 EL CORPUS DE SERÒS	 75
7. Transcripció i edició del corpus de Seròs	77
7.1. Rondalles catalogades a l'índex	
Aarne-Thompson-Uther	78
7.1.1. Rondalles d'animals	78
<i>Lo llop i la guineu</i>	78
<i>Qüento de lo llop</i>	82
7.1.2. Rondalles meravelloses	85
<i>Lo ferrer i lo dimoni</i>	85
7.1.3. Rondalles no meravelloses	87
<i>[Lo marit que volia trucar la seva dona]</i>	87
7.1.4. Rondalles i contarelles de riure	88
<i>Lo ruc del ferrer</i>	88
<i>[Los enganyys del ferrer i l'adobacossis]</i>	93
<i>Qüento de per riure</i>	94
7.2. Rondalles catalogades a RondCat	98
<i>[La bosseta, lo cavallet i lo tovallonet]</i>	98

7.3. Rondalles no catalogades a l'índex	
Aarne-Thompson-Uther	101
[<i>La xicota bafanera i lo xicot beneit</i>]	101
ESTUDI DEL CORPUS	103
8. Comentaris de les rondalles	105
8.1. Comentari de la rondalla <i>Lo llop i la guineu</i>	105
8.2. Comentari de la rondalla <i>Quènto de lo llop</i>	108
8.3. Comentari de la rondalla <i>Lo ferrer i lo dimoni</i>	109
8.4. Comentari de la rondalla [<i>Lo marit que volia trucar</i> <i>la seva dona</i>]	111
8.5. Comentari de les rondalles <i>Lo ruc del ferrer i</i> [<i>Los enganys del ferrer i l'adobacossis</i>]	113
8.6. Comentari de la rondalla <i>Quènto de per riure</i>	115
8.7. Comentari de la rondalla [<i>La bosseta, lo cavallet i</i> <i>lo tovallonet</i>]	116
8.8. Comentari de la rondalla [<i>La xicota bafanera i</i> <i>lo xicot beneit</i>]	118
9. L'extensió de la rondalla <i>Lo llop i la guineu</i>	119
9.1. L'extensió oral recollida	119
9.2. L'extensió literària	124
10. CONCLUSIONS: arribem a port	127
11. FONTS D'INFORMACIÓ	133
11.1. Bibliografia	133
11.2. Webgrafia	139
11.3. Fons personals	140
11.4. Premsa	141
ANNEXOS	143
Annex 1. Mostra d'una rondalla manuscrita del corpus de Seròs i la seva transcripció facsímil	145
Annex 2. Mostra d'una carta conservada de Josep Fossas a Rossend Serra	151
Annex 3. Extensió geogràfica de la rondalla <i>Lo llop i la</i> <i>guineu</i>	155

Pròleg

La història del folklore català ens fa palesa la important tasca realitzada per molts folkloristes dels Països Catalans, sovint autodidactes, que des de les professions més diverses, van dedicar voluntat i esforços a recollir cançons, llegendes, rondalles, parèmies i moltes altres mostres del folklore per tal de deixar-ne constància a les futures generacions. Normalment, aquests folkloristes van aprofitar les possibilitats que les circumstàncies professionals, i sobretot familiars, els donaven per recollir mostres de folklore de les persones que tenien més a l'abast.

Així, i per posar només alguns exemples representatius, l'enginyer de camins Cels Gomis i Mestre (1841-1915), en els seus primers anys de dedicació professional, va aconseguir fer una arreplega abundant de materials folklòrics en els llocs on es va desplaçar per dirigir les obres del ferrocarril, i l'escriptor Pau Bertran i Bros (1853-1891), que en contraure matrimoni va anar a viure a la masia Castell del Mas, situada entre Esparreguera i Collbató, va fer la seva col·lecta en diversos pobles del peu de la muntanya de Montserrat. Per la seva part, Rossend Serra i Pagès (1863-1929), des de les classes de folklore que impartia a l'Escola d'Institutrius i Altres Carreres per a la Dona de Barcelona, animava les seves alumnes a recollir materials folklòrics en els pobles on tenien família o on anaven a estiuejar; així, per exemple,

fruit d'aquesta motivació, continuada després al llarg de la seva vida, Sara Llorens i Carreras (1881-1954) va fer una important tasca d'arregleja de rondalles, llegendes i cançons al poble de Pineda de Mar, d'on era originària la seva família i on va viure amb el seu marit, el polític republicà, Manuel Serra i Moret.

Al voltant de la figura de Rossend Serra i Pagès, a qui podem considerar el primer folklorista professional del seu temps, hi ha dos nuclis importants de recerca folklòrica que cal considerar: el de Ripoll i el de Barcelona. En tots dos casos, gràcies a la seva influència, motivació i mestratge, es van aconseguir resultats notables. Unes vegades aquests resultats van donar lloc a treballs que es van difondre a través de publicacions en revistes de l'època, mentre que unes altres vegades els materials recollits van restar inèdits.

La recerca duta a terme en les darreres dècades ha permès divulgar col·leccions de materials que eren molt desconeguts. Així per exemple, pel que fa a la cançó, el 1998 Maria Antònia Juan i Jordi Mascarella van publicar el *Cançoner del Ripollès* que conté cançons recollides entre 1903 i 1922 per folkloristes pertanyents al nucli de Ripoll, entre els quals destaquen Tomàs Raguer i Salvador Vilarrasa. En el terreny de la rondallística, cal considerar les aportacions realitzades per algunes deixebles de Rossend Serra i Pagès que s'han donat a conèixer gràcies a diverses publicacions recents. Així, el 2006 Josefina Roma es va ocupar de l'edició del *Rondallari de Pineda* de Sara Llorens, un llibre que aplega les rondalles recollides per la folklorista a principi del segle xx (el llibre s'ha reeditat, posteriorment, el 2020); el 2019, es va publicar *Adelaida Ferré i Gomis, folklorista: l'art de brodar rondalles* de Laura Villalba (29è premi de Cultura Popular Valeri Serra i Boldú), que recull una part de la col·lecció de rondalles aplegada per Adelaida Ferré i Gomis (1881-1955) en el primer terç del segle xx. Finalment, també el 2019 va sortir publicat el llibre *Mercè Ventosa i Roca, una folklorista per descobrir*, de Meritxell Orpinell, que, entre el material inèdit de la folklorista, inclou també rondalles.

El llibre que ara es publica, *Quin llamp de rondalles! Edició, catalogació i estudi del corpus rondallístic de Seròs*, de la jove in-

vestigadora Rut Nolla, està en la línia de recuperar col·leccions de rondalles inèdites i posar-les a disposició del públic d'avui. Com en el cas de Laura Villalba, esmentat anteriorment, l'obra també ha estat guanyadora del Premi de Cultura Popular Valeri Serra i Boldú, en aquest cas, en l'edició de 2021.

Fruit de la recerca realitzada en el Fons Serra i Pagès, que es conserva a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'autora ha recuperat un corpus de nou rondalles recollides al poble de Seròs (el Segrià) per Josep Fossas i Xuclà (1862-1920), nascut a Ripoll i cosí de Rossend Serra i Pagès. Si la recuperació d'aquest patrimoni rondallístic ja és important per ell mateix, encara ho és més pel que suposa de descoberta de la tasca realitzada per un folklorista fins ara desconegut, vinculat al nucli de Ripoll, que va recollir les rondalles en el temps en què va anar a viure a Seròs amb la seva família per motius de feina.

A partir d'aquest material d'arxiu, Rut Nolla ha dut a terme una tasca de recerca rigorosa i en mostra el resultat en aquest llibre. D'una banda, aconsegueix identificar un folklorista, a partir d'un nom i d'un únic cognom (Josep Fossas) escrits al final de la col·lecció de rondalles, i en traça la biografia. D'altra banda, recupera, en una transcripció molt acurada i modèlica, la col·lecció d'aquestes nou rondalles, a partir d'un original de molt difícil lectura (escrit sense utilitzar signes de puntuació i en ortografia prenortativa) i en realitza l'estudi.

L'autora inicia el seu treball amb una introducció, que amb el subtítol «Llevem àncores», ens convida a llegir el llibre com si es tractés d'un viatge. Després d'una primera part, centrada en els aspectes biogràfics del folklorista i en l'època en què va viure, i d'una segona part, dedicada a l'estudi del corpus rondallístic, arriba a unes conclusions finals que tanquen la recerca amb el subtítol «Arribem a port». I és que la recerca que ha fet l'autora, com la vida de Josep Fossas, ha estat un viatge ple de reptes i de descobertes.

No ha estat gens fàcil ubicar l'autor del petit corpus de Seròs en el context de l'època, però Rut Nolla aconsegueix el repte amb escreix. Explica tot un entrellat de relacions familiars i realitza, així, una aportació de primer ordre als estudis d'història local.

A través de cartes, documentació d'arxiu i fonts bibliogràfiques, va lligant caps fins oferir uns resultats solvents que aporten tot de novetats.

De la mateixa manera que la part centrada en la vida de l'autor sorprèn pel seu rigor, la dedicada a la transcripció, edició i catalogació del corpus és una mostra d'aplicació d'un mètode científic que està en la línia dels estudis internacionals sobre rondallística. Les rondalles es transcriuen a partir de l'aplicació d'uns criteris detallats i ben explicats que evidencien un estudi de tipus lingüístic molt complet. A continuació, les rondalles s'ordenen i es cataloguen d'acord amb la darrera edició en l'índex internacional de referència, el catàleg *The types of international folktales* (Uther 2004). Després, s'estudien les rondalles tot remarcant-ne les característiques pròpies, però tenint en compte també la tradició rondallística catalana, en aquest cas, a partir de la informació que proporcionen les catalogacions de Carme Oriol i de Josep M. Pujol en *l'Índex tipològic de la rondalla catalana* (2003), *l'Index of Catalan Folktales* (2008) i la base de dades "RondCat. Cercador de la rondalla catalana". Tot seguit, es desenvolupa d'una manera extensa l'estudi d'una de les rondalles del corpus en l'apartat "Extensió de la rondalla Lo llop i la guineu", amb la qual cosa es pot copsar la vigència d'aquesta rondalla en les tradicions folklòrica i literària. Finalment, s'inclou una relació de les fonts documentals utilitzades durant la recerca i uns annexos amb mostres dels materials estudiats.

En definitiva, el llibre de Rut Nolla constitueix una nova i solvent aportació als estudis de rondallística catalana. El treball posa a l'abast dels lectors un petit, però deliciós corpus de rondalles, fins ara inèdites, i, així, enllaça el nostre present amb el de generacions anteriors a les nostres, com una baula necessària en la cadena de la tradició.

CARME ORIOL, Universitat Rovira i Virgili

1. Introducció: llevem àncores

Rondalla. «Narració generalment breu, popular, sovint de transmissió oral, de caràcter fantàstic, llegendari o amb elements reals, destinada especialment a l'entreteniment dels infants.» (Institut d'Estudis Catalans 2019b).

Només la seva definició ja em fascina. Perdoneu aquest to tan personal, però he estat incapaç d'expressar-me, de bon inici, agafant distància sobre un tema que em toca tan endins. «Un altre conte, un altre, si us plau, un altre!» No em cansava de repetir amb el plat del dinar encara ple fins dalt, a la meua àvia Juanita, dia rere dia, cada migdia abans de tornar a escola. Els caps de setmana, quan no hi havia classe i, per tant, tampoc dinar a casa dels avis, eren molt avorrits: els contes d'animalets de l'àvia –perquè jo en aquell moment em pensava que eren simples contes, com aquells amb portades de tots els colors que podia trobar a la llibreria– em deixaven sempre embadalida; se'm feia molt difícil passar dos dies seguits sense impregnar-me de relats de pollets que s'enfilaven dalt dels arbres, llops que els perseguien... I escric punts suspensius perquè és tot això el que recordo de les rondalles de l'àvia. Res més. Ni ella és capaç de fer memòria actualment sobre tots aquells petits tresors que em regalava dia a dia, ni jo, sent tan menuda com era, podria reproduir-los ara anant més enllà de les dues imatges boiroses que he comen-

tat. D'aquells temps em quedo amb les rialles de complicitat, la manera tan peculiar de parlar de l'àvia –a la qual també ja de gran he pogut posar nom: valencià septentrional– i la meva primera experiència increïblement bona amb la literatura. Però de vegades hi penso i no en tinc prou.

Com bé diu l'escriptora Mercè Ibarz, la memòria té forma de conte (Ibarz 2013); és cert: la imaginació fa les seves trapelleries en el procés del recordar. Potser ha intervingut en aquest bon record meu, farcit de sopes de fideus i la meva àvia i jo rient, a tort i a dret, de bèsties personificades. Potser intervingué també en la narració de les nou rondalles del corpus de Seròs, l'essència d'aquesta recerca. Qui sap. El cas és que, amb imaginació o sense, jo mai no podré recuperar una part de mi, mai no podré recuperar les rondalles de l'àvia. En canvi, gràcies a la complexa i excel·lent tasca de recol·lecció duta a terme per Josep Fossas i la seva família, en l'actualitat sí que he pogut –i podreu– gaudir d'una part de la cultura dels habitants que, durant el primer terç del segle xx, feien vida al poble de Seròs, de la comarca del Segrià. És curiós com he descobert uns relats de fa més d'un segle i d'un indret prou llunyà de Tarragona, la meua ciutat, i contràriament no podré accedir mai més a uns d'explicats per la meua pròpia família.

La memòria mental pot ser la pitjor enemiga de la literatura oral. La memòria escrita, tanmateix, la seva millor aliada. I vet aquí el veritable origen del meu treball, del qual no he estat conscient fins mesos després de començar-lo: una primera i boníssima experiència amb la literatura, que durant un temps havia desat en algun calaix del cervell. Les rondalles, patrimoni immaterial de la societat, són, com tants altres materials etnopoètics, la memòria d'una cultura, d'un poble, d'una família, de qui les narra. Per aquest motiu, quan la Doctora en Filologia Catalana Carme Oriol i Carazo, de la Universitat Rovira i Virgili, em va fer molt amablement diverses propostes, vaig tenir clara la tasca de recerca en què volia endinsar-me. Transcriuria un corpus rondallístic inèdit a fi de donar-lo a conèixer al lector del segle xxi.

El Fons Rossend Serra i Pagès conté encara en l'actualitat gran quantitat de material inèdit, malgrat tractar-se del fons per-

sonal d'una de les figures més rellevants del període clàssic de la literatura popular catalana (Oriol / Samper 2017). En una època en què l'interès pel folklore revifà, adoptant conseqüentment certa formalitat acadèmica (Oriol / Samper 2017: 62), Rossend Serra i Pagès inicià una gran recerca en tots els camps del folklore (Oriol / Samper 2017: 64-70) i destacà pel seu gran mestratge en institucions com l'Escola d'Institutrius i Altres Carreres per a la Dona, on impartí moltes de les primeres classes de Folklore a Catalunya. Tant amics i familiars com les alumnes de l'escola es convertiren en els principals col·laboradors de la tasca de Serra i Pagès (Oriol / Samper 2017: 71). Tenint present aquest gran paper del folklorista i de la seva gent, calia treure a la llum part de la seva valenta tasca, motiu pel qual vam considerar imprescindible consultar els seus documents disponibles a l'Arxiu Històric de Barcelona.

En consultar alguns corpus rondallístics del Fons Rossend Serra i Pagès, vam observar com el material accessible corresponent a les alumnes de Serra i Pagès no es trobava en les millors condicions. Contràriament, en el mateix Fons vam identificar un corpus en dialecte nord-occidental més intel·ligible, les rondalles del qual, d'entrada, semblaven tenir com a únic tret comú el seu lloc de recol·lecció: Seròs. Ja teníem material amb què treballar: les veles de la il·lusió estaven hissades i les àncores a punt per ser llevades. El nom «Josep Fossas», escrit en llapis al final d'aquest corpus, va ser el detonant per emprendre aquest viatge. Ens va portar a investigar sobre la seva persona i sobre la seva relació amb Rossend Serra i Pagès.

Per tant, s'ha volgut recuperar material rondallístic inèdit del Fons Rossend Serra i Pagès, per tal de reivindicar el rellevant paper en la recol·lecció del folklore català durant el primer terç del segle xx que van tenir el mestre i altres figures com Josep Fossas.

L'objectiu principal d'aquesta recerca ha estat transcriure i editar les nou rondalles, inèdites, que conformen el corpus rondallístic de Seròs. Com a objectius secundaris s'han definit els següents. En primer lloc, catalogar les rondalles del corpus, per tal que en un futur puguin ésser incloses en bases de dades ofici-

als com el cercador en línia RondCat. En segon lloc, realitzar un breu estudi de les rondalles, tot tractant els seus esquemes argumentals i observant-ne els valors i ensenyaments morals. En tercer lloc, analitzar la relació de Josep Fossas amb el corpus rondallístic i el seu paper dins del folklore acadèmic propi del primer terç del segle xx. En darrer lloc, explorar la vigència del corpus de Seròs, a propòsit d'una de les seves rondalles més conegudes.

La hipòtesi principal de la investigació ha estat que la recuperació de les rondalles del corpus de Seròs, recollides a principis del segle anterior, és factible.

De la mateixa manera, de bon començament s'ha considerat possible la catalogació de les rondalles en la seva majoria. Com a tercera hipòtesi, s'ha determinat que les rondalles plantegen ensenyances encara vigents en l'actualitat, tot i que alguns dels seus valors, en ser del primer terç del segle xx, han quedat obsolets.

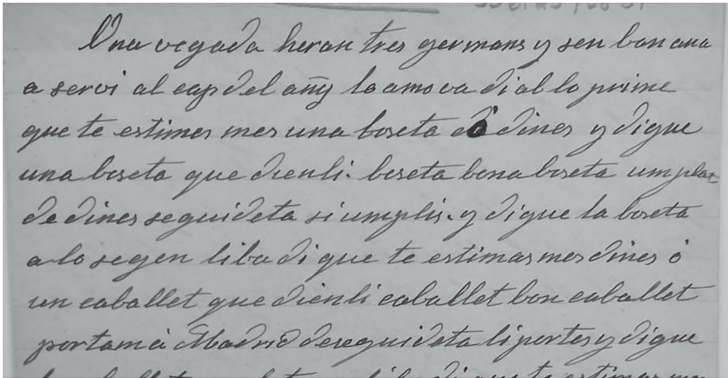
Quant a aquesta distància temporal, s'ha volgut comprovar que, durant l'inici del segle xx, hi havia un gran interès per la recollida de rondalles per part de ciutadans que exercien tot tipus d'ofici, atès que era una activitat transversal, estretament lligada amb la idea de país. Tot i tractar-se d'un corpus d'un segle endarrere, s'ha optat per plantejar que les rondalles de Seròs, o si més no alguna d'elles, tenen vigència en l'actualitat: la seva narració s'ha mantingut al llarg del segle xx i durant l'inici del xxi.

Pel que fa a la metodologia emprada en el treball, el primer pas dut a terme ha estat l'obtenció del material rondallístic manuscrit i inèdit mitjançant una consulta presencial a l'Arxiu Històric de Barcelona, concretament al Fons Rossend Serra i Pagès, la figura i el mestratge del qual han estat reivindicats mitjançant una breu exposició de la seva tasca, recollida en diverses publicacions acadèmiques, entre les quals destaca la *Història de la Literatura Popular Catalana* (Oriol / Samper 2017). Així mateix, s'ha fet també una reivindicació i petit estudi de determinats familiars seus, com ara el folklorista Tomàs Raguer, tot elaborant un esbós biogràfic de la figura de Josep Fossas. En aquest

sentit, per tal d'aprofundir en els vincles familiars de Josep Fossas i el seu paper en el folklore català del primer terç del segle xx, a més a més d'accedir a l'Arxiu Històric de Barcelona, s'ha contactat tant amb arxius parroquials (Monestir de Santa Maria de Ripoll i Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic), com comarcals (Fons Tomàs Raguer i Fossas de l'Arxiu Comarcal del Ripollès).

Quant al tractament del corpus rondallístic, primerament s'ha realitzat una transcripció facsímil, literal, del material manuscrit a ordinador, a fi de facilitar la posterior edició dels textos i, a més, així poder disposar sempre d'una còpia electrònica de l'original. A continuació, s'han elaborat uns criteris de transcripció i d'edició, especificats en el cos del treball a causa de la seva extensió. Seguidament, aquests criteris s'han aplicat al corpus rondallístic de Seròs. El procés es mostra en la següent figura.

1. Escrit original:

2. Transcripció facsímil:

Una vegada heran tres germans y sen ban ana a servi al cap del any lo amo va di al lo prime que te estimes mes una boseta ò diners y digue una boseta que dienli, boseta bona boseta um plat de diners seguideta si umplis, y digue la boseta a lo segon li ba di que te estimas mes diners ò un caballet que dienli caballet bon caballet portam à Madrid de seguideta li portes y digue

3. Transcripció segons els criteris:

Una vegada eren tres germans i se'n van anar a servir. Al cap de l'any, l'amo va dir a lo primer:

—Què t'estimes més, una bosseta o diners?

I digué: «una bosseta que dient-li «bosseta, bona bosseta», un plat de diners seguideta s'hi omplís». I digué: «la bosseta». A lo segon li va dir:

—Què t'estimes més, diners o un cavallet que dient-li «cavallet, bon cavallet, porta'm a Madrid», de seguideta li portés?

I digué:

Un cop acabada l'edició, en la catalogació de les rondalles s'ha seguit l'índex tipològic internacional Aarne-Thompson-Uther (ATU) (Uther 2004) o, només en aquelles versions inclassificables a partir d'ATU, les pautes de la base de dades RondCat (Universitat Rovira i Virgili 2014). També se n'han estudiat els arguments estàndards, els valors i els ensenyaments morals seguint la guia d'*Introducció a l'etnopoètica* (Oriol 2002). S'ha optat per exemplificar la universalitat d'algunes rondalles del corpus mitjançant la recerca de relats similars documentats d'altres zones del territori català i internacional amb els mateixos tipus ATU que els presents en la rondalla *Lo llop i la guineu*, tot realitzant així un estudi de la rondalla des del punt de vista diacrònic (segles xx i xxi). Per exemplificar aquesta universalitat s'han utilitzat els cercadors RondCat (Universitat Rovira i Virgili 2014), ArxiuFolk (Universitat Rovira i Virgili 2011) i el web del folklorista i Professor americà Dan L. Ashliman (Ashliman 2014). També s'ha usat la plataforma web *Instamaps* de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya 2014) per tal de localitzar aquestes zones.

La investigació es presenta estructurada en dues grans parts. En la primera, l'esbós biogràfic de Josep Fossas i Xuclà, complementat amb una contextualització sobre l'etapa històrica de la literatura popular en què cal situar-lo. En la segona, l'edició, catalogació i estudi del rondallari de Seròs, precedits dels criteris elaborats expressament per a aquest procés.

Les rondalles –patrimoni immaterial de la societat– són la memòria d'una cultura, d'un poble, d'una família, de qui les narra. En aquest volum, mitjançant uns criteris d'elaboració pròpia, s'han transcrit i editat les nou rondalles que constitueixen el corpus rondallístic de Seròs. Trobat al Fons Rossend Serra i Pagès, el corpus fou manuscrit en el primer terç del segle xx pel folklorista Josep Fossas. Les rondalles es presenten ordenades i catalogades segons el sistema internacional d'Aarne / Thompson / Uther (ATU) i precedides de l'esbós biogràfic d'aquest folklorista fins ara desconegut. Tot lector, encuriós o especialista, podrà gaudir d'un bocí de memòria serossana endinsant-se en l'estudi d'aquest rondallari.

ISBN 978-84-9191-222-4

9 788491 912224

1 7 8 3 2

